

TIẾP TỤC ĐỔI MỚI VÀ NÂNG CAO HIỆU QUẢ CÔNG TÁC THÔNG TIN ĐỐI NGOẠI TRONG TÌNH HÌNH MỚI

PHẠM GIA KHIÊM *

Công tác thông tin đối ngoại là một bộ phận quan trọng trong hoạt động đối ngoại của Đảng và Nhà nước Việt Nam. Trong tình hình đất nước và quốc tế có nhiều thay đổi, công tác thông tin đối ngoại đứng trước những cơ hội và thách thức mới, đòi hỏi phải có những biện pháp nhằm tiếp tục đổi mới và nâng cao hiệu quả của công tác này.

CÔNG tác thông tin đối ngoại là một bộ phận quan trọng trong hoạt động đối ngoại của Đảng và Nhà nước ta nhằm giới thiệu với cộng đồng quốc tế về Việt Nam, giúp thế giới hiểu đúng và đầy đủ về đất nước, con người Việt Nam, đồng thời đáp ứng nhu cầu tìm hiểu về Việt Nam của nhiều đối tượng khác nhau trên thế giới. Trong những năm qua, Đảng và Nhà nước ta đã rất quan tâm và có nhiều biện pháp chỉ đạo nhằm tăng cường công tác thông tin đối ngoại⁽¹⁾. Cùng với sự đi lên của đất nước, công tác thông tin đối ngoại đã có bước phát triển mạnh mẽ cả về nội dung và hình thức, đối tượng và địa bàn hoạt động, góp phần quan trọng chuyển tải đến thế giới thông tin và hình ảnh một đất nước Việt Nam đổi mới, hội nhập thành công và giàu tiềm năng hợp tác. Đồng thời, đội ngũ làm công tác thông

tin đối ngoại ngày càng lớn mạnh, cơ sở vật chất - kỹ thuật phục vụ công tác thông tin đối ngoại được tăng cường và hiện đại hóa.

Tuy nhiên, so với yêu cầu của tình hình mới, công tác thông tin đối ngoại vẫn còn những bất cập, chưa khai thác và phát huy hết tiềm năng và thành tựu của đất nước sau hơn 20 năm đổi mới. Việc cung cấp thông tin còn

* Ủy viên Bộ Chính trị, Phó Thủ tướng, Bộ trưởng Ngoại giao, Trưởng Ban chỉ đạo công tác Thông tin đối ngoại

(1) Ban Bí thư Trung ương Đảng khóa VII đã ra Chỉ thị 11-CT/TW năm 1992 về đổi mới và tăng cường công tác thông tin đối ngoại nhằm làm cho công tác này ngày càng hiệu quả hơn, nhấn mạnh nhiệm vụ đổi mới nội dung, hình thức thông tin đối ngoại nhằm làm cho thế giới hiểu đúng và kịp thời tình hình mọi mặt của Việt Nam. Tiếp đó, nhiều văn bản pháp quy cụ thể hóa Chỉ thị 11 đã được ban hành. Chúng ta cũng đã thành lập Ban Chỉ đạo công tác thông tin đối ngoại nhằm chỉ đạo kịp thời và hiệu quả công tác này

chưa kịp thời, nhất là trong việc giới thiệu những thành tựu trong lĩnh vực dân chủ, nhân quyền, tôn giáo, biên giới lãnh thổ của chúng ta... Nội dung thông tin chưa đáp ứng được nhu cầu của các nhóm đối tượng khác nhau ở trong và ngoài nước. Trong nhiều trường hợp chúng ta vẫn còn thiếu sắc bén trong lập luận đối với những vấn đề nhạy cảm, dẫn đến tình trạng bị động trong đấu tranh với các luận điểm sai trái của các thế lực thù địch... Bên cạnh đó, thông tin đối nội chưa gắn với thông tin đối ngoại, sự phối hợp đa ngành trong công tác thông tin đối ngoại còn chưa nhịp nhàng và hiệu quả. Những hạn chế trên đây đòi hỏi chúng ta phải khắc phục trong thời gian tới nhằm không ngừng nâng cao chất lượng và hiệu quả của công tác thông tin đối ngoại.

Tình hình mới, cơ hội và thách thức đặt ra với công tác thông tin đối ngoại

Trong những năm vừa qua, tình hình trong nước và quốc tế đã có nhiều chuyển biến to lớn và nhanh chóng, đặt ra những đòi hỏi mới đối với công tác thông tin đối ngoại. Công cuộc đổi mới do Đảng ta khởi xướng đã giành được những thành tựu to lớn và có ý nghĩa lịch sử, làm thay đổi bộ mặt kinh tế - xã hội của đất nước ta, nâng cao sức mạnh tổng hợp và vị thế quốc tế của Việt Nam. Sau hơn 20 năm đổi mới, Việt Nam đã bước vào một giai đoạn hội nhập quốc tế sâu sắc và toàn diện hơn bao giờ hết. Chúng ta đã có quan hệ ngoại giao với hơn 174 quốc gia, có quan hệ kinh tế - thương mại với hơn 200 quốc gia và vùng lãnh thổ. Việc Việt Nam gia nhập Tổ chức Thương mại thế giới (WTO) đã đưa quá trình hội nhập của đất nước từ cấp độ khu vực (ASEAN năm 1995) và liên khu vực (ASEM

năm 1996, APEC năm 1998) lên đến cấp độ toàn cầu. Hiện nay, Việt Nam là Ủy viên không thường trực Hội đồng Bảo an, cơ quan quyền lực hàng đầu của Liên hợp quốc, nhiệm kỳ 2008 - 2009.

Sự mở rộng giao lưu và hợp tác quốc tế trên tất cả các lĩnh vực của đời sống xã hội bên cạnh mặt thuận lợi cũng tạo ra những thách thức gay gắt hơn, phức tạp hơn đối với công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc ta. Nhiều trào lưu, khuynh hướng tư tưởng, những thông tin sai trái dễ dàng xâm nhập vào nước ta, tác động nhanh và mạnh vào tư tưởng, tâm lý, tình cảm, lối sống của con người Việt Nam. Sự chống phá của các thế lực thù địch trong và ngoài nước cũng ngày càng quyết liệt và tinh vi hơn, nhất là trên mặt trận thông tin, tư tưởng.

Trong khi đó, tình hình chính trị, kinh tế... quốc tế đang tiếp tục diễn biến nhanh chóng, phức tạp, đặt ra những đòi hỏi mới về thông tin, lý luận. Đặc biệt, sự phát triển mạnh mẽ của khoa học - công nghệ, nhất là cách mạng thông tin đã và đang tác động sâu sắc đến thông tin đối ngoại của mọi quốc gia. Thế giới phẳng, cuộc sống số... tất cả những khái niệm này đã và đang thay đổi cuộc sống và cách thức thông tin của chúng ta.

Bối cảnh trên đây tạo ra những cơ hội và thách thức đan xen đối với công tác thông tin đối ngoại của nước ta trong thời gian tới. Cơ hội to lớn là thế và lực của đất nước ta ngày càng phát triển vững chắc, Việt Nam đã và đang tiếp tục đổi mới thành công. Đây là cơ sở hết sức thuận lợi đối với thông tin đối ngoại của chúng ta. Thế và lực của đất nước tăng lên giúp chúng ta xây dựng trong lòng bạn bè thế giới hình ảnh một Việt Nam năng động, giàu sức sống trong thời kỳ đổi mới và hội nhập. Bên cạnh đó, sự phát triển của cách mạng khoa học - kỹ thuật, công nghệ thông

tin đã tạo điều kiện thuận lợi về cơ sở hạ tầng thông tin giúp công tác thông tin đối ngoại phát triển mạnh mẽ. Việc mới đây, ngày 19-4-2008, Việt Nam phóng vệ tinh VINASAT - 1 là một bước quan trọng giúp tăng cường hạ tầng viễn thông, nâng cao chất lượng, đa dạng hóa các loại hình truyền thông, kể cả các dịch vụ truyền thông công nghệ cao, góp phần quan trọng thúc đẩy công tác thông tin nói chung và thông tin đối ngoại nói riêng. Nhờ đó, chúng ta có điều kiện tiếp cận tới ngày càng nhiều đối tượng thông tin, với bạn bè quốc tế, với hơn 3 triệu người Việt Nam ở nước ngoài bằng những phương thức chuyển tải thông tin phong phú, đa dạng và hiệu quả.

Tuy nhiên, trong bối cảnh hội nhập quốc tế sâu sắc như ngày nay, *mặt thách thức đặt ra đối với công tác thông tin đối ngoại cũng rất lớn*. Các lực lượng thù địch đang ra sức chống phá ta, nhất là trên mặt trận thông tin, tư tưởng. Chúng lợi dụng những thành tựu của công nghệ thông tin, đặc biệt là In-to-nét để đưa ra những thông tin sai trái, xuyên tạc về Việt Nam, đồng thời để tập hợp với nhau, phối hợp các hành động chống phá ta, đòi hỏi chúng ta phải luôn cảnh giác đấu tranh.

Những cơ hội và thách thức nêu trên đan xen lẫn nhau, song thuận lợi là cơ bản để chúng ta có thể đẩy mạnh "công tác thông tin đối ngoại, góp phần tăng cường sự hợp tác, tình hữu nghị giữa nhân dân ta với nhân dân các nước", góp phần thực hiện thắng lợi Nghị quyết Đại hội X của Đảng.

Tiếp tục đổi mới và nâng cao hiệu quả công tác thông tin đối ngoại

Để góp phần thực hiện thắng lợi đường lối, chính sách đối ngoại Đại hội X, tạo môi trường thuận lợi nhất cho công cuộc xây

dựng và bảo vệ Tổ quốc trong thời gian tới, chúng ta cần tạo sự chuyển biến đồng bộ, từ nâng cao nhận thức về vai trò và tầm quan trọng của công tác thông tin đối ngoại, đến đổi mới về nội dung, phương thức thông tin nhằm quảng bá tốt hơn, hiệu quả hơn về hình ảnh của Việt Nam, về tiềm năng hợp tác của đất nước, góp phần tích cực thúc đẩy quá trình hội nhập quốc tế, sớm đưa nước ta ra khỏi tình trạng kém phát triển, tạo nền tảng để đến năm 2020 nước ta cơ bản trở thành một nước công nghiệp theo hướng hiện đại.

Trước hết, cần nâng cao nhận thức của cấp ủy, chính quyền các cấp, của doanh nghiệp và nhân dân... về vai trò của công tác thông tin đối ngoại đối với công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc ta, về sự cần thiết phải đổi mới công tác này trong bối cảnh hội nhập quốc tế, và về những cơ hội và thách thức đặt ra trong tình hình mới. Chỉ có không ngừng đổi mới công tác thông tin đối ngoại chúng ta mới có thể tranh thủ nhiều hơn, hiệu quả hơn sự đồng tình, ủng hộ của thế giới đối với sự nghiệp đổi mới và hội nhập của Việt Nam.

Trên cơ sở nâng cao nhận thức về tầm quan trọng của công tác thông tin đối ngoại và sự cần thiết phải đổi mới công tác này, chúng ta cần xác lập tinh thần chủ động tiến công. Tinh chủ động tiến công thể hiện ở phương châm đưa thông tin đúng đắn, kịp thời, tới đúng đối tượng. Trước đây vẫn có tình trạng ta làm được nhiều mà không giới thiệu cho thế giới biết, dẫn đến tình trạng có lúc bị động trước những thông tin sai trái, một chiều. Khắc phục tình trạng này, chúng ta phải chủ động giới thiệu những thành tựu to lớn trên tất cả các lĩnh vực của đất nước đến các đối tượng đa dạng trên thế giới, từ bạn bè, đối tác quốc tế, đến cộng đồng người Việt Nam ở nước ngoài và thậm chí đến cả

các thế lực phản động. Hơn nữa, chúng ta cần thoát khỏi thế "chống đỡ" để chuyển mạnh sang thế "tấn công" các thế lực thù địch muốn bôi xấu ta, kể cả "tấn công" cả vào những mặt yếu của họ.

Muốn biến tinh thần chủ động tiến công thành hành động hiệu quả, chúng ta cần xây dựng chiến lược, chương trình thông tin đối ngoại phù hợp đối với mỗi chủ thể khác nhau: Nhà nước cần có chiến lược thông tin đối ngoại cấp quốc gia; địa phương, bộ, ngành cần có chương trình thông tin đối ngoại cụ thể; doanh nghiệp, đoàn thể nhân dân cũng cần có kế hoạch hành động... Trong các chiến lược, chương trình, kế hoạch thông tin đối ngoại, cần bảo đảm sự lãnh đạo thống nhất của Đảng, sự quản lý tập trung của Nhà nước đối với các hoạt động thông tin đối ngoại. Đặc biệt, cần xây dựng cơ chế phối hợp khoa học, hiệu quả, chặt chẽ, thường xuyên giữa các cơ quan thông tin đối ngoại. Đồng thời cần phát huy sức mạnh của cả hệ thống chính trị, kết hợp sức mạnh trong nước và quốc tế trong hoạt động thông tin đối ngoại nhằm tạo thành sức mạnh tổng hợp trên mặt trận quan trọng này. Trong thời gian tới, chúng ta cần không ngừng mở rộng lực lượng tham gia công tác thông tin đối ngoại, khuyến khích sự đóng góp của những tổ chức, cá nhân có khả năng tham gia. Ngoài những cơ quan chuyên trách của Đảng và Nhà nước, cần phát huy vai trò của các tổ chức, cá nhân trong và ngoài nước có thiện cảm với Việt Nam, nhất là cần tranh thủ kiều bào ta ở nước ngoài và những người bạn nước ngoài của Việt Nam trong các hoạt động thông tin đối ngoại.

Thứ hai, cần tiếp tục đổi mới nội dung thông tin đối ngoại cho phù hợp với tình hình mới. Theo đó, công tác thông tin đối ngoại cần tập trung xây dựng và quảng bá hình ảnh một Việt Nam hòa bình, hữu nghị, đổi mới và

hội nhập thành công; đồng thời xây dựng nội dung lập luận nhằm đấu tranh phản bác các thông tin sai trái về đất nước ta.

Trong bối cảnh mới, hình ảnh của Việt Nam cần được xây dựng từ chính những thành tựu to lớn và có ý nghĩa lịch sử của đất nước trong hơn 20 năm đổi mới với những tiến bộ kinh tế, văn hóa - xã hội đem đến cho mọi tầng lớp nhân dân. Hình ảnh Việt Nam cũng cần được xây dựng trên nền tảng văn hóa đậm đà bản sắc dân tộc, nền văn hiến lâu đời, tinh thần độc lập tự chủ, ý chí quật cường vươn lên, sự hòa hiếu, thủy chung của Việt Nam với bạn bè quốc tế, sự kiên định với đổi mới và đổi mới thành công. Đồng thời, hình ảnh đó cũng cần gắn với những đóng góp tích cực, có trách nhiệm của Việt Nam trong khu vực và trên thế giới, góp phần tích cực vào cuộc đấu tranh chung của nhân dân thế giới vì hòa bình, độc lập dân tộc, dân chủ và tiến bộ xã hội, nhất là trong nhiệm kỳ ta là Ủy viên không thường trực Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc (2008 - 2009).

Đặc biệt, trong bối cảnh đất nước đang hội nhập kinh tế quốc tế sâu sắc như ngày nay, hình ảnh của Việt Nam cũng cần được gắn với sức sống năng động của đất nước, những tiềm năng hợp tác trên các mặt của Việt Nam như đầu tư, thương mại, du lịch, khoa học, giáo dục... để tiếp tục mở rộng và đưa quan hệ của nước ta với các đối tác đi vào chiều sâu, triển khai mạnh mẽ Chương trình hành động của Chính phủ thực hiện Nghị quyết Trung ương 4, khóa X về việc đưa nền kinh tế nước ta phát triển nhanh và bền vững khi Việt Nam là thành viên của WTO. Do đó, thông tin đối ngoại cần góp phần quảng bá, thúc đẩy các hoạt động đầu tư, thương mại, du lịch, xây dựng hình ảnh, thương hiệu quốc gia... Các bộ, ngành cần củng cố và hoàn

thiện hệ thống thông tin, nhất là các trang điện tử của bộ, ngành mình. Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam, các đại sứ quán, các thương vụ Việt Nam ở nước ngoài, các doanh nghiệp trong nước tiếp tục đẩy mạnh giới thiệu thông tin kinh tế tới bạn bè thế giới. Cần xây dựng tuyến thông tin kinh tế - đầu tư - du lịch và các diễn đàn đối thoại doanh nghiệp quốc tế. Chính phủ khuyến khích các doanh nghiệp, các thành phần kinh tế xây dựng hình ảnh, thương hiệu của mình trên trường quốc tế.

Bên cạnh những nội dung trên, chúng ta cần tập trung xây dựng những nội dung đấu tranh phản bác lại *các thông tin, quan điểm sai trái, phản động* hòng nhằm phá hoại an ninh, chủ quyền quốc gia và trật tự an toàn xã hội của nước ta. Chúng ta cần không ngừng giới thiệu với bạn bè thế giới về các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách của Nhà nước ta trên các lĩnh vực. Đặc biệt trong lĩnh vực dân chủ, nhân quyền, tôn giáo, ta cần làm cho bạn bè thế giới hiểu đầy đủ về những chính sách và tiến bộ của ta trong lĩnh vực này. Mặt khác, chúng ta cần có lập luận sắc bén, có cơ sở lý luận và thực tiễn, phản bác một cách sắc bén và hiệu quả những thông tin, luận điểm sai trái của các thế lực thù địch. Muốn vậy, cần nâng cao tính chiến đấu, tính thuyết phục của các bài viết, ấn phẩm văn hóa, các sản phẩm thông tin đối ngoại nhằm làm cho thế giới hiểu đúng thực trạng và xu thế đi lên của đất nước ta.

Thứ ba, phương thức thông tin đối ngoại trong thời gian tới cần không ngừng được đổi mới. Đặc biệt, sự phát triển của công nghệ thông tin đòi hỏi chúng ta phải có phương thức thông tin đối ngoại phù hợp, lại phải đáp ứng được yêu cầu về thời gian tính đối với thông tin. Chúng ta cần không ngừng mở rộng, đa dạng hóa các loại hình thông tin đối

ngoại, đặc biệt là hệ thống các phương tiện thông tin đại chúng, báo chí ở trong và ngoài nước. Trong đó phải chú trọng đến việc sử dụng hiệu quả các thành tựu khoa học công nghệ, đặc biệt là công nghệ thông tin nhằm tăng thời lượng phát thanh, truyền hình, báo điện tử và chuyển tải nhiều hơn thông tin, sản phẩm văn hóa có nội dung tốt đến đồng bào ta ở nước ngoài và bạn bè quốc tế. Đồng thời, cần tăng cường việc thể hiện thông tin bằng tiếng nước ngoài, nâng cao nội dung và tính hấp dẫn về hình thức của các ấn phẩm thông tin đối ngoại. Bên cạnh đó, các hình thức tuyên truyền đối ngoại khác như thông qua đoàn ra, đoàn vào, các hoạt động giao lưu văn hóa, trao đổi nghệ thuật... cần được tích cực phát huy.

Cuối cùng, muốn nâng cao chất lượng và hiệu quả của công tác thông tin đối ngoại trong tình hình mới thì nhân tố then chốt, quan trọng hàng đầu là vấn đề con người. Do đó trong thời gian tới, chúng ta cần quan tâm hơn nữa đến công tác đào tạo, bồi dưỡng và khuyến khích sự nỗ lực phấn đấu của lực lượng cán bộ trên mặt trận thông tin đối ngoại nhằm không ngừng nâng cao năng lực chuyên môn, bản lĩnh chính trị và trình độ tác nghiệp để có thể đáp ứng tốt được những yêu cầu mới đặt ra đối với công tác thông tin đối ngoại trong thời gian tới.

Với vị thế đi lên của đất nước, với tinh thần tràn đầy phấn khởi và quyết tâm cao độ, với lực lượng hùng hậu của đội ngũ những người làm công tác thông tin đối ngoại, phát huy tốt những kết quả đạt được trong hơn 20 năm đổi mới, nhất định chúng ta sẽ đạt được những thành tựu to lớn hơn nữa trên lĩnh vực thông tin đối ngoại, góp phần xứng đáng vào sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa. □